

“ТИГАР” А.Д., ПИРОТ

**Консолидовани финансијски извештаји
31. децембар 2009. године и
Извештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
Извештај независног ревизора	1 - 2
Консолидовани финансијски извештаји:	
Консолидовани биланс успеха	3
Консолидовани биланс стања	4
Консолидовани извештај о променама на капиталу	5
Консолидовани извештај о токовима готовине	6
Напомене уз консолидоване финансијске извештаје	7 - 49

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима предузећа “ТИГАР” А.Д., Пирот

Обавили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја (страна 3 до 49) предузећа “Тигар” А.Д., Пирот и зависних предузећа (у даљем тексту “Предузеће”), који обухватају консолидовани биланс стања на дан 31. децембра 2009. године и одговарајући консолидовани биланс успеха, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз консолидоване финансијске извештаје.

Одговорност руководства за консолидоване финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и објективну презентацију ових консолидованих финансијских извештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примену и одржавање система интерних контрола које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке; одабир и примену одговарајућих рачуноводствених политика, као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процена.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним консолидованим финансијским извештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и планирање и обављање ревизије на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да консолидовани финансијски извештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и информацијама обелодањеним у консолидованим финансијским извештајима. Одабрани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и објективну презентацију консолидованих финансијских извештаја, у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцену примењених рачуноводствених политика и вредновање значајних процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације консолидованих финансијских извештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

(наставља се)

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Управном одбору и акционарима предузећа “ТИГАР” А.Д., Пирот (наставак)

Мишљење

По нашем мишљењу, консолидовани финансијски извештаји приказују истинито и објективно, по свим материјално значајним питањима финансијски положај Предузећа и зависних предузећа на дан 31. децембра 2009. године, као и резултате њиховог пословања и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Београд, 3. мај 2010. године

Жарко Мијовић
Овлашћени ревизор

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2009 године
У хиљадама динара

	<u>Напомене</u>	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ			
Приходи од продаје производа, роба и услуга	5	3,349,344	3,315,792
Приходи од активирања учинака	7	441,254	392,524
Повећање/(смањење) вредности залиха учинака		57,463	(26,402)
Остали пословни приходи	8	32,684	69,699
		<u>3,880,745</u>	<u>3,751,613</u>
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ			
Набавна вредност продате робе		(914,976)	(1,177,607)
Трошкови материјала	9	(1,174,529)	(1,245,092)
Трошкови зарада, накнада и остали лични расходи	10	(1,500,700)	(1,501,211)
Трошкови амортизације и резервисања	11	(148,471)	(88,801)
Остали пословни расходи	12	(424,798)	(454,120)
		<u>(4,163,474)</u>	<u>(4,466,831)</u>
ПОСЛОВНИ ГУБИТАК			
		<u>(282,729)</u>	<u>(715,218)</u>
Финансијски приходи	13	74,609	202,587
Финансијски расходи	14	(262,493)	(353,424)
Остали приходи	15	327,820	1,096,598
Остали расходи	16	(29,528)	(35,223)
(ГУБИТАК)/ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА			
		<u>(172,320)</u>	<u>195,320</u>
Порез на добитак:			
- порески расход периода	17	(41,236)	(99,318)
- одложени порески расход периода		(6,342)	(6,049)
НЕТО (ГУБИТАК)/ДОБИТАК			
		<u>(219,898)</u>	<u>89,953</u>
Нето (губитак)/добитак који припада:			
- већинским власницима		(222,571)	84,939
- мањински интерес		2,673	5,014
		<u>(219,898)</u>	<u>89,953</u>
Зарада по акцији у динарима	18	<u>(128.51)</u>	<u>52.41</u>

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

Ови консолидовани финансијски извештаји су одобрени 30. априла 2010. године од стране руководства предузећа “Тигар” А.Д., Пирот.

Потписано у име “Тигар” А.Д., Пирот:

Драган Николић
 Генерални директор

Александра Лилић
 Шеф сектора рачуноводства

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА

На дан 31. децембра 2009. године

У хиљадама динара

	<u>Напомене</u>	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	19	111,442	74,702
Некретнине, постројења и опрема	20	3,939,938	3,323,718
Учешћа у капиталу	21	11,670	12,498
Остали дугорочни финансијски пласмани	22	47,658	51,801
		<u>4,110,708</u>	<u>3,462,719</u>
Обртна имовина			
Залихе	23	1,442,628	1,289,581
Стална средства намењена продаји	24	19,884	948,689
Потраживања	25	727,066	918,538
Потраживања за више плаћен порез на добитак		14,303	10,568
Краткорочни финансијски пласмани		5,736	737
Готовински еквиваленти и готовина	26	702,009	242,410
Порез на додату вредност и активна временска разграничења	28	114,839	75,873
Одложена пореска средства	17	18,036	18,015
		<u>3,044,501</u>	<u>3,504,411</u>
Укупна актива		<u><u>7,155,209</u></u>	<u><u>6,967,130</u></u>
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	29	2,062,152	2,062,152
Резерве		207,925	575,488
Ревалоризационе резерве		1,074,215	1,086,061
(Губитак)/Нераспоређени добитак		85,934	(6,198)
Откупљене сопствене акције		-	(26,018)
Емисиона премија		-	13,781
Транслационе резерве		34,127	(7,131)
Капитал који припада већинским власницима		<u>3,464,353</u>	<u>3,698,135</u>
Мањински интерес		49,730	47,057
		<u>3,514,083</u>	<u>3,745,192</u>
Дугорочна резервисања и обавезе			
Дугорочна резервисања	30	79,861	81,891
Дугорочне обавезе	31	1,149,078	679,018
		<u>1,228,939</u>	<u>760,909</u>
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	32	1,432,181	1,184,001
Обавезе из пословања	33	639,111	879,547
Остале краткорочне обавезе	34	151,136	139,819
Обавезе по основу пореза на додату вредност и осталих јавних прихода	35	43,134	50,178
Обавезе по основу пореза на добитак		18,662	84,912
		<u>2,284,224</u>	<u>2,338,457</u>
Одложене пореске обавезе	17	127,963	122,572
Укупна пасива		<u><u>7,155,209</u></u>	<u><u>6,967,130</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2009. године
У хиљадама динара

	Акцијски капитал	Резерве	Ревалоризационе резерве	(Губитак)/ Нераспо- ређени добитак	Откупљене сопствене акције	Емисиона премија	Трансла- ционе резерве	Мањински интерес	Укупно
Стање, 1. јануара 2008. године	2,062,152	575,611	11,168	13,775	-	-	-	42,816	2,705,522
Откупљене сопствене акције	-	-	-	-	(30,357)	16,084	-	-	(14,273)
Продаја сопствених акција	-	-	-	-	4,339	(2,303)	-	-	2,036
Исплаћене дивиденде за 2007. годину	-	-	-	(48,734)	-	-	-	-	(48,734)
Исплаћене међудивиденде за 2008. годину	-	-	-	(56,178)	-	-	-	-	(56,178)
Ефекат процене основних средстава	-	-	1,194,324	-	-	-	-	-	1,194,324
Одложене пореске обавезе	-	-	(119,431)	-	-	-	-	-	(119,431)
Ефекат промене девизних курсева	-	-	-	-	-	-	(7,131)	-	(7,131)
(Губитак)/добитак текуће године	-	-	-	84,939	-	-	-	5,014	89,953
Остало	-	(123)	-	-	-	-	-	(773)	(896)
Стање, 31. децембра 2008. године	2,062,152	575,488	1,086,061	(6,198)	(26,018)	13,781	(7,131)	47,057	3,745,192
Стање, 1. јануара 2009. године	2,062,152	575,488	1,086,061	(6,198)	(26,018)	13,781	(7,131)	47,057	3,745,192
Продаја сопствених акција	-	-	-	-	26,018	(11,107)	-	-	14,911
Исплаћене дивиденде за 2008. годину	-	-	-	(56,709)	-	-	-	-	(56,709)
Пренос	-	(368,738)	-	371,412	-	(2,674)	-	-	-
Ефекат промене девизних курсева	-	-	-	-	-	-	34,127	-	34,127
(Губитак)/добитак текуће године	-	-	-	(222,571)	-	-	-	2,673	(219,898)
Остало	-	1,175	(11,846)	-	-	-	7,131	-	(3,540)
Стање, 31. децембра 2009. године	2,062,152	207,925	1,074,215	85,934	-	-	34,127	49,730	3,514,083

Напомене на наредним странама
 чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2009. године
У хиљадама динара

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Продаја и примљени аванси	3,566,305	3,325,886
Примљене камате из пословних активности	6,508	4,956
Остали приливи из редовног пословања	60,614	120,941
Одливи по основу исплате добављачима и дати аванси	(2,711,764)	(2,652,736)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(1,528,723)	(1,488,111)
Одливи по основу камате	(202,683)	(203,910)
Одливи по основу пореза и доприноса из резултата	(120,615)	(42,936)
Одливи по основу осталих дажбина	(152,640)	(70,687)
Нето одлив готовине из пословних активности	<u>(1,082,998)</u>	<u>(1,006,597)</u>
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Продаја акција и удела (нето приливи)	1,212,338	454,251
Приливи по основу продаје основних средстава	100	742,705
Примљене камате	4,144	7,277
Примљене дивиденде	35,199	117,252
Одливи по основу набавке основних средстава	(349,565)	(1,038,647)
Нето прилив готовине из активности инвестирања	<u>902,216</u>	<u>282,838</u>
НОВЧАНИ ТОКОВИ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Дугорочни и краткорочни кредити, нето приливи	693,411	784,946
Откуп сопствених акција и удела	17,641	(11,598)
Финансијски лизинг	(18,178)	(6,324)
Исплаћене дивиденде	(52,359)	(100,592)
Нето прилив готовине из активности финансирања	<u>640,515</u>	<u>666,432</u>
НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ	459,733	-
НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ	-	(57,327)
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	242,410	325,936
Курсне разлике по основу прерачуна готовине, нето	(134)	(26,199)
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	<u>702,009</u>	<u>242,410</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни део ових консолидованих финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЕЛАТНОСТ

Тигар А.Д., Пирот (у даљем тексту: „Предузеће”) је првобитно основан 1935. године оснивањем индустријске радионице за производњу гумених производа и свих врста гумене обуће. Након II светског рата фабрика почиње са радом 20. децембра 1945. године. Током 1972. године Предузеће прво у Југославији осваја, по сопственој технологији и конструкцији, производњу путничких радијалних ауто гума са текстилним појасом. Током 1991. године извршен је упис промене статуса предузећа у друштвеној својини у деоничко друштво у мешовитој својини, а од 16. јула 1996. године, промена назива Предузећа у "Тигар" Акционарско друштво за производњу гумених производа са п.о., Пирот (Тигар А.Д., Пирот).

Предузеће је на дан 1. јануара 2003. године извршило промене облика организовања и статусне промене при којима је дошло до издвајања из састава Предузећа организационих делова Фабрике аутогума и Фабрике унутрашњих гума, формирања и регистрација новог предузећа “Тигар МХ”- предузеће за производњу гума, д.о.о, Пирот (“Тигар МХ”), у чијем капиталу је Предузеће имало учешће од 65%. Током 2005. године, накнадном докапитализацијом, учешће Предузећа у капиталу “Тигар МХ” је промењено на 50%, с тим што је у Агенцији за привредне регистре, на основу договора партнера, регистровано учешће од 49.4%. Собзиром на датум докапитализације, сразмерно учешће матичног предузећа у капиталу “Тигар МХ” за 2005. годину је, према датуму регистрације износило 51.7674%, а према датуму уплате додатног капитала 51.9033%. У току 2007. године, Предузеће је продало 19.4% удела компанији Michelin, Netherlands и на дан 31. децембра 2007. године, учешће Предузећа у капиталу “Тигар Tyres”(претходни назив “Тигар МХ”), а на основу извршене регистрације, износи 30%. У току 2008. године Предузеће је продало још 10% удела компанији Michelin, Netherlands тако да је 31. децембра 2008. године учешће у капиталу “Тигар Tyres”, Пирот износило 20%. У току 2009. године предузеће је продало преосталих 20% удела. У складу са тим, предузеће “Тигар Tyres”, Пирот, није обухваћено у консолидованим финансијским извештајима Предузећа на дан 31. децембар 2009. године и 31. децембар 2008. године.

Поред производње производа од гуме, као основним делатностима Предузеће се бави и: производњом лепила и утензилија, транспортом, грађевинским услугама, туризмом и угоститељством, пословима спољнотрговинског промета у оквиру делатности за које је Предузеће основано, посебним облицима спољнотрговинског промета (уговори о дугорочној производној кооперацији, компензациони послови, куповина робе у иностранству ради продаје у иностранству, као и извоз купљене и увезене робе, малогранични промет), услугама у спољнотрговинском промету и друго.

Органи управљања Предузећем су: Скупштина, Управни одбор, Директор и Надзорни одбор.

Седиште Предузећа је у Пироту, у улици Николе Пашића 213. На дан 31. децембра 2009. године Матично предузеће је имало 206 запослених (31. децембра 2008. године, 193 запослених), док је укупно Тигар Група имала 2126 запослених (31. децембра 2008. године, 2,218 запослених). Порески идентификациони број (“ПИБ”) Предузећа је 100358298. Решењем Комисије за листинг и котацију Београдске берзе од 2. априла 2007. године, акције Предузећа су примљене на А листинг Београдске берзе са симболом TIGR.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Основе консолидације

Приложени финансијски извештаји представљају консолидоване финансијске извештаје предузећа Тигар А.Д., Пирот (“Предузеће” или “Матично предузеће“), и финансијске извештаје следећих зависних предузећа:

	<u>% учешћа у капиталу</u>
1 Тигар Обућа д.о.о., Пирот	100.00%
2 Тигар Хемијски производи д.о.о., Пирот	100.00%
3 Тигар Техничка гума д.о.о., Пирот	100.00%
4 Тигар Трејд д.о.о., Пирот	100.00%
5 Тигар Трговине д.о.о., Пирот	100.00%
6 Тигар Пословни сервис д.о.о., Пирот	100.00%
7 Тигар Тоурс д.о.о., Пирот	100.00%
8 Тигар Планинарски дом д.о.о., Пирот	100.00%
9 Тигар Обезбеђење д.о.о., Пирот	100.00%
10 Тигар Заштитна радионица д.о.о., Пирот	100.00%
11 Тигар Интер Риск д.о.о., Пирот	100.00%
12 Тигар Ехпорт-Импорт д.о.о., Пирот	100.00%
13 Тигар Инкон д.о.о., Пирот	100.00%
14 Слободна Зона Пирот А.Д., Пирот	75.06%
15 Тигар Монтенегро д.о.о., Подгорица, Република Црна Гора	80.00%
16 Тигар Патнер д.о.о., Скопље, Република Македонија	70.00%
17 Д.О.О. Тигар Трејд, Бања Лука, Република Српска	70.00%
18 Tigar Americas Jacksonwill, Florida, USA	100.00%
19 Tigar Europe, Лондон, УК	50.00%

Финансијски извештаји зависних предузећа у иностранству, исказани у њиховим функционалним валутама, прерачунати су у извештајну валуту матичног предузећа (Динар), тако што су средства и обавезе прерачунати по званичном курсу на дан биланса стања, а приходи и расходи по просечном курсу у току године.

Сви материјално значајни износи трансакција и салда који су настали из међусобних пословних односа између горе наведених повезаних предузећа елиминисани су приликом консолидације.

2.2. Основе за састављање и презентацију консолидованих финансијских извештаја

На основу Закона о рачуноводству и ревизији (“Службени гласник РС” бр. 46 од 2. јуна 2006. године), правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процњивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са законском и професионалном регулативом, која подразумева Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја (“Оквир”), Међународне рачуноводствене стандарде (“МРС”), односно Међународне стандарде финансијског извештавања (“МСФИ”), као и тумачења која су саставни део стандарда који су били на снази на дан 31. децембра 2002. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.2. Основе за састављање и презентацију консолидованих финансијских извештаја (наставак)

Измене МРС, као и нови МСФИ и одговарајућа тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (“Одбор”) и Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања (“Комитет”), у периоду од 31. децембра 2002. године до краја 2007. године, званично су усвојени Решењем Министра финансија Републике Србије (“Министарство”) и објављени у Службеном гласнику РС бр. 16 на дан 12. фебруара 2008. године. Министарство је такође утврдило (Решењем бр 401-00-1456/2008- 16) и објавило за примену у Службеном гласнику РС бр. 116 од 17. децембра 2008. године превод измена МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање” и МСФИ 7 “Финансијски инструменти: Обелодањивање”.

Међутим, до датума састављања приложених консолидованих финансијских извештаја, нису биле преведене све измене МРС/МСФИ и IFRIC тумачења која су била на снази за годишње периоде који почињу 1. јануара 2009. године (што се посебно односи на период након доношења Решења од стране Министарства). При том, приложени консолидовани финансијски извештаји су приказани у формату прописаном Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике (“Службени гласник РС” бр. 114 од 22. децембра 2006. године, 119 од 26. децембра 2008. године и 2/10 од 15. јануара 2010. године), који преузима законом дефинисан потпун скуп финансијских извештаја који одступа од оног дефинисаног у МРС 1 “Приказивање финансијских извештаја”, а уз то у појединим деловима одступа и од начина приказивања одређених билансних позиција предвиђених наведеним стандардом. Објављени стандарди и тумачења која су на снази у текућем периоду али још увек нису званично преведени и усвојени као и објављени стандарди и тумачења која још увек нису у примени, обелодањени су у напоменама 2.3 и 2.4. Поред наведеног, рачуноводствени прописи Републике Србије одступају од МСФИ и у следећем:

- У складу са Правилником о изменама и допунама Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике, који је ступио на снагу 26. јануара 2010. године, код састављања годишњих финансијских извештаја за 2009. годину, правна лица и предузетници могу одлучити да нето ефекат обрачунате уговорене валутне клаузуле са стањем на дан 31. децембар 2009. године по основу дугорочних потраживања и обавеза у динарима са валутном клаузулом, не искажу у приходима, односно расходима текућег периода, већ на рачунима пасивних, односно активних временских разграничења (напомене 3.3 и 28). Сразмерни износ разграничених курсних разлика преноси се на негативне, односно позитивне курсне разлике на дан доспећа обавезе, односно потраживања по основу којих су обрачунате. Предузеће је ову могућност искористило приликом састављања финансијских извештаја за 2009. годину. Наведени рачуноводствени третман одступа од захтева МРС 21 “Ефекти промена девизних курсева”.

Сходно наведеном, а имајући у виду потенцијално материјалне ефекте које одступања рачуноводствених прописа Републике Србије од МСФИ и МРС могу имати на реалност и објективност консолидованих финансијских извештаја Предузећа, приложени консолидовани финансијски извештаји се не могу сматрати консолидованим финансијским извештајима састављеним у сагласности са МСФИ и МРС.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису преведени и усвојени

На дан објављивања ових консолидованих финансијских извештаја, доле наведени стандарди и измене стандарда су били издате од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, а следећа тумачења била су објављена од стране Комитета за тумачење међународног финансијског извештавања, али нису званично усвојена и преведена у Републици Србији за годишње периоде који почињу на дан 1. јануара 2009. године:

- МСФИ 8 “Пословни сегменти” (на снази за годишње периоде почевши од 1. јануара 2009. године),
- Измене МСФИ 4 “Уговори о осигурању” и МСФИ 7 “Финансијски инструменти: Обелодањивања” – Побољшање обелодањивања о финансијским инструментима (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- Измене МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања” и МРС 27 “Консолидовани и појединачни финансијски извештаји” – Трошак улагања у зависно предузеће, заједнички подухват или придружено привредно лице (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- Измене различитих стандарда и тумачења резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 22. маја 2008. године (МРС 1, МСФИ 5, МРС 8, МРС 10, МРС 16, МРС 19, МРС 20, МРС 23, МРС 27, МРС 28, МРС 29, МРС 31, МРС 34, МРС 36, МРС 38, МРС 39, МРС 40, МРС 41) првенствено са намером отклањања неусаглашености и појашњења формулација у тексту (већина измена биће на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- Измене МРС 32 “Финансијски инструменти: Презентација” и МРС 1 “Презентација финансијских извештаја” – Инструменти који се могу поново (про)дати емитенту и обавезе проистекле по основу ликвидације (на снази за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- МРС 1 (ревидирани) “Презентација финансијских извештаја” – Ревидирана презентација (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- МРС 23 (ревидирани) “Трошкови позајмљивања” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- Измене МСФИ 2 “Исплате по основу акција” – Услови стицања и укидања права (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- Измене IFRIC 9 “Поновна процена уграђених деривата” и МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и мерење” – Уграђени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 30. јуна 2009. године),
- IFRIC 13 “Програми лојалности купаца” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2008. године),

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.3. Објављени стандарди и тумачења на снази у текућем периоду који још увек нису преведени и усвојени (наставак)

- IFRIC 14 “МРС 19 - Ограничење дефинисаних примања, минимални захтеви за финансирањем и њихова интеракција” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2008. године),
- IFRIC 15 “Уговори о изградњи некретнина” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2009. године),
- IFRIC 16 “Хеџинг нето инвестиција у иностране операције” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. октобра 2008. године).

2.4. Објављени стандарди и тумачења који још увек нису ступили на снагу

На дан издавања ових консолидованих финансијских извештаја следећи стандарди, њихове допуне и тумачења били су објављени, али нису још увек ступили на снагу:

- МСФИ 9 “Финансијски инструменти” (на снази за годишње периоде почевши од 1. јануара 2013. године),
- МСФИ 3 (ревидиран) “Пословне комбинације” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- МСФИ 1 (ревидиран) “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- Измене МСФИ 1 “Прва примена међународних стандарда финансијског извештавања” – Додатни изузеци за лица која први пут примењују МСФИ (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године),
- Измене МСФИ 2 “Исплате по основу акција” – Трансакције групних готовинских исплата по основу акција (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године),
- Измене МРС 24 “Обелодањивања о повезаним лицима” – Поједностављени захтеви за обелодањивањем код лица под (значајном) контролом или утицајем владе и појашњење дефиниције повезаног лица (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- Измене МРС 27 “Консолидовани и појединачни финансијски извештаји” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- Измене МРС 32 “Финансијски инструменти: Презентација” – Рачуноводствено обухватање пречег права на нове акције (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. фебруара 2010. године),

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ КОНСОЛИДОВАНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА (наставак)

2.4. Објављени стандарди и тумачења који још увек ниси ступили на снагу (наставак)

- Измене МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и мерење”– Уграђени деривати (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- Измене различитих стандарда и тумачења резултат су Пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ објављеног 16. априла 2009. године (МСФИ 2, МСФИ 5, МСФИ 8, МРС 1, МРС 7, МРС 17, МРС 18, МРС 36, МРС 38, МРС 39, IFRIC 9, IFRIC 16) првенствено са намером отклањања неусаглашености и појашњења формулација у тексту (већина измена биће на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2010. године),
- Измене IFRIC 14 “МРС 19 - Ограничење дефинисаних примања, минимални захтеви за финансирањем и њихова интеракција” – Преплаћени минимални захтеви за финансирањем (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2011. године),
- МСФИ 17 (ревидиран) “Пренос неновчаних средстава власницима предузећа” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 18 “Пренос средстава са купаца” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2009. године),
- IFRIC 19 “Намиривање обавеза инструментима капитала” (на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јула 2010. године).

Консолидовани финансијски извештаји су састављени у складу са начелом историјског трошка, осим ако је другачије наведено у рачуноводственим политикама које су дате у даљем тексту.

Предузеће је у састављању ових консолидованих финансијских извештаја примењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3. Наведене рачуноводствене политике су конзистентно примењене за све презентоване извештајне периоде.

Консолидовани финансијски извештаји Предузећа су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

2.5. Упоредни подаци

Упоредне податке представљају консолидовани финансијски извештаји Предузећа на дан и за годину која се завршила на дан 31. децембра 2008. године. Такође, у циљу усаглашавања са презентацијом података за текући период, извршене су одређене рекласификације података презентованих у финансијским извештајима на дан и за годину завршену на дан 31. децембра 2008. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Признавање и одмеравање прихода и расхода

Приходи се одмеравају по правичној вредности примљене накнаде или накнаде која ће се примити и представљају износе који се добијају за продату робу и извршене услуге у току редовног пословања, умањене за рабате, порез на додату вредност и друге порезе при продаји.

Приходи од продаје производа и роба се признају када се роба испоручи и када су значајни ризици и користи од власништва над њом пренети на купца.

Признавање расхода врши се истовремено са признавањем прихода ради којих су ти расходи настали (принцип сучељавања прихода и расхода).

3.2. Приходи и расходи по основу камата

Приходи и расходи по основу камата, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматоносну активу, односно каматоносну пасиву, обрачунавају се и евидентирају у билансу успеха у периоду на који се односе.

3.3. Прерачунавање износа у страним средствима плаћања

Пословне промене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у динаре по званичном курсу важећем на дан сваке промене.

Све позиције средстава и обавеза у страним средствима плаћања се прерачунавају у њихову динарску противвредност по средњем курсу, важећем на дан биланса стања; осим ако уговором о кредиту и финансијском лизингу није другачије прецизирано.

Позитивне и негативне курсне разлике настале по основу прерачунавања девизних износа књиже се у корист или на терет биланса успеха, осим ефеката валутне клаузуле дугорочних потраживања и обавеза у динарима са валутном клаузулом, који су, у складу са домаћим прописима, исказани на осталим пасивним, односно активним временским разграничењима. Сразмерни износ разграничених ефеката обрачунате уговорене валутне клаузуле преноси се на рачуне расхода и прихода по основу ефеката валутне клаузуле, на дан доспећа обавезе, односно потраживања по основу којих су ти ефекти обрачунати.

3.4. Бенефиције за запослене

Порези и доприноси фондовима за социјалну сигурност запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Предузеће је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Предузеће је, такође, обавезно да од бруто плата запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.4. Бенефиције за запослене (наставак)

Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

Предузеће је у обавези да исплати запосленима отпремнине, у зависности од година рада проведених у предузећу, у висини од три зараде које је запослени остварио у месецу који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, односно у висини просечне месечне зараде исплаћене у Предузећу за месец који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, ако је то за запосленог повољније.

Поред наведеног, Предузеће је и у обавези да исплати јубиларне награде за 20 и 30 година рада у Предузећу и по одласку у пензију, плативе у златним новчићима од 3, 6 односно 9 грама злата.

Предузеће је извршило резервисања по основу обавеза по наведеним основама и одговарајућа обелодањивања су приказана у напмени 30.

3.5. Порези и доприноси

Текући порез на добит

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава применом прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, која представља износ добитка пре опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, у складу са пореским прописима Републике Србије, уз умањење за прописане пореске кредите.

Закон о порезу на добитак Републике Србије не предвиђа да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од десет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе средстава и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на дан биланса стања или пореске стопе које су након тог дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска потраживања се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вероватно постојати опорезиви добитак, а који се тиме може умањити.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата укључују порез на имовину, порезе и доприносе на зараде на терет послодавца, као и друге порезе и доприносе у складу са републичким, пореским и општим прописима. Ови порези и доприноси су приказани у оквиру осталих пословних расхода.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.6. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су у књигама Предузећа исказана по набавној вредности, умањеној за акумулирану исправку вредности и евентуалне губитке од обезвређења.

Нематеријална улагања обухватају улагања у софтвер, лиценце и слична права стечена куповином и отписују се у року од 5 година.

3.7. Некретнине, постројења и опрема

Почетно мерење некретнина, постројења и опреме, који испуњавају услове за признавање средстава, врши се по набавној вредности.

Набавну вредност чини вредност по фактури добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења средства у стање функционалне приправности, умањена за било које трговинске попусте и рабате.

Након почетног признавања некретнине су исказане у билансу стања по њиховој ревалоризованој вредности, која представља фер/поштену вредност на датум ревалоризације и умањена за акумулирану исправку вредности и евентуалне акумулиране губитке због обезвређења. Учесталост вршења ревалоризације зависи од промене правичне вредности у односу на неотписану вредност основних средстава. Предузеће је на дан 31. децембра 2008. године променило ранију рачуноводствену политику исказивања некретнина по набавној вредности обзиром да модел ревалоризоване вредности у бољој мери одражава њихову вредност.

Предузеће је, ради свођења вредности основних средстава исказаних у пословним књигама Предузећа на њихову фер тржишну вредност, ангажовало интерне проценитеље који су, са стањем на дан 31. децембра 2008. године, извршили процену коришћењем методе тржишног принципа - упоређивањем продајних цена, односно за оне некретнине код којих није могао да се примени тржишни принцип кориштен је метод амортизоване вредности замене. На основу извештаја о процени вредност некретнина Предузећа је повећана уз истовремено књижење овог ефекта процене у корист ревалоризационих резерви.

Када се књиговодствена вредност некретнина повећа као резултат ревалоризације, утврђени добитак се књижи у корист ревалоризационих резерви које представљају део укупног капитала, осим за износе за које та повећања представљају сторнирање износа смањења вредности, која су по ранијим ревалоризацијама била утврђена за иста та средства и која су, у ранијим периодима, била призната као трошак, у ком случају се ревалоризацијом утврђено повећање књижи у корист биланса успеха до износа до кога је раније смањење било књижено као трошак.

Када се књиговодствена вредност некретнина смањи као резултат ревалоризације, губитак утврђен ревалоризацијом се књижи на терет биланса успеха. Међутим, губитак утврђен ревалоризацијом се књижи директно на терет капитала у оквиру ревалоризационих резерви до износа до кога је раније смањење било књижено као трошак.

Накнадни издаци за постројења и опрему признају се као средство само када се тим издацима побољшава стање средства изнад његовог првобитно процењеног стандардног учинка. Сви остали накнадно настали издаци признају се као расход у периоду у којем су настали.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.7. Некретнине, постројења и опрема (наставак)

Амортизација је равномерно обрачуната на набавну вредност основних средстава применом следећих годишњих стопа, са циљем да се средства у потпуности отпишу у току њиховог корисног века трајања:

	<u>%</u>
Грађевински објекти	1.30 - 5.00%
Опрема:	
Енерго станице	10.00%
Производна опрема	12.50% - 14.30%
Калупи	50.00%
Транспортна средства	14.30%
Аутомобили	15.50%
Лабораторијска опрема и мерни инструменти	16.60%
Канцеларијски намештај	12.50%
Компјутери	20.00%

3.8. Умањење материјалне имовине

На сваки датум биланса стања Предузеће преиспитује књиговодствене износе своје материјалне имовине да би утврдило постоје ли наговештаји да је дошло до губитака услед умањења вредности наведене имовине. Ако постоје такве назнаке, процењује се надокнадиви износ средства да би се могао утврдити евентуални губитак настао умањењем. Ако није могуће проценити надокнадиви износ појединог средства, Предузеће процењује надокнадиви износ јединице која генерише новац, а којој то средство припада.

Надокнадива вредност је нето продајна цена или вредност у употреби, зависно од тога која је виша. За потребе процене вредности у употреби, процењени будући новчани токови дисконтују се до садашње вредности применом дисконтне стопе пре опорезивања која одражава садашњу тржишну процену временске вредности новца и ризике специфичне за то средство.

Ако је процењен надокнадиви износ средства (или јединице која генерише новац) мањи од књиговодственог износа, онда се књиговодствени износ тога средства (или јединице која генерише новац) умањује до надокнадивог износа. Губици од умањења вредности признају се одмах као расход, осим ако средство није земљиште или зграда које се не користи као инвестициона некретнина која је исказана по ревалоризираним износу, у којем случају се губитак од умањења исказује као смањење вредности настало ревалоризацијом средства.

Код накнадног поништења губитка од умањења вредности, књиговодствени износ средства (јединице која генерише новац) повећава се до ревидираног процењеног надокнадивог износа тога средства, при чему већа књиговодствена вредност не премашује књиговодствену вредност која би била утврђена да у претходним годинама није било признатих губитака на том средству (јединици која генерише новац) услед умањења вредности. Поништење губитка од умањења вредности одмах се признаје као приход, осим ако се предметно средство не исказује по процењеној вредности, у којем случају се поништење губитка од умањења вредности исказује као повећање услед ревалоризације.

На дан 31. децембра 2009. године, на основу процене руководства Предузећа, не постоје индикације да је вредност некретнина, постројења и опреме и нематеријалних улагања обезвређена.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Финансијски лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг у свим случајевима када се лизингом, на Предузеће, преносе у највећој мери сви ризици и користи који произилазе из власништва над средствима. Сваки други лизинг се класификује као оперативни лизинг. Средства која се држе по уговорима о финансијском лизингу се признају у билансу стања Предузећа по садашњој вредности минималних лизинга рата утврђених на почетку периода лизинга, ако су она мања од поштене вредности средства узетог на лизинг, у супротном се средства вреднују по поштеној вредности. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга се укључује у биланс стања као обавеза по финансијском лизингу.

3.10. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Нето продајна вредност је цена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цене за трошкове продаје.

Вредност производње у току и готових производа укључује све директне трошкове производње, као и одговарајући део трошкова погонске режије.

Залихе робе у продавницама се воде по малопродајним ценама. На крају обрачунског периода, њихова вредност се своди на набавну вредност путем алокације одређеног дела разлике у цени на мало, израчунате на просечној основи, између набавне вредности продате робе и робе на залихама.

Залихе робе у магацинима се воде по veleпродајним ценама. На крају обрачунског периода њихова вредност се своди на набавну вредност путем алокације одређеног дела разлике у цени на велико, израчунате на просечној основи, између набавне вредности продате робе и робе на залихама.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето продајну вредност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вредности, или се у целости отписују.

3.11. Финансијски инструменти

Финансијски инструменти се иницијално вреднују по фер вредности, увећаној за трошкове трансакција (изузев финансијских средстава или финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха), који су директно приписивани набавци или емитовању финансијског средства или финансијске обавезе.

Финансијска средства и финансијске обавезе се евидентирају у билансу стања Предузећа, од момента када се Предузеће уговорним одредбама везало за инструмент. Куповина или продаја финансијских средстава признаје се применом обрачуна на датум поравнања, односно датум када је средство испоручено другој страни.

Финансијска средства престају да се признају када Предузеће изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када је обавеза предвиђена уговором испуњена, отказана или истекла.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Финансијски инструменти (наставак)

Дугорочни финансијски пласмани

Дугорочни финансијски пласмани се састоје од учешћа у капиталу намењеног продаји и расположиви за продају која укључују пласмане у банке и друга правна лица.

Учешћа у капиталу расположива за продају, обухватају се као финансијска средства и вреднују по поштеној (фер) тржишној вредности.

Учешћа у капиталу расположива за продају, за које не постоји активно тржиште и тржишне вредности, вреднована су по набавној вредности умањеној за исправку вредности.

Остали дугорочни финансијски пласмани

Остали дугорочни финансијски пласмани састоје се од потраживања по основу стамбених кредита датих радницима Предузећа са роком отплате до 20 година, исказаних по номиналној вредности која одражава садашњу вредност будућих новчаних токова дисконтвану уговореном каматном стопом. По процени руководства, ефекти непримењивања МРС 39 “Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање” по коме се дугорочна потраживања вреднују по амортизованој вредности применом ефективне каматне стопе нису од материјалног значаја за консолидоване финансијске извештаје посматране у целини.

Потраживања од купаца

Потраживања од купаца исказана су по њиховој номиналној вредности, умањеној за исправке вредности ненаплативих потраживања. Исправка вредности потраживања од купаца се врши на терет биланса успеха за сва потраживања од домаћих купаца и купаца у иностранству која нису наплаћена у року од 180 дана од датума доспећа, умањена за износ обавеза према тим купцима. Ненаплатива потраживања се отписују на основу судске одлуке, према договору о поравнању између уговорних страна или на основу одлуке Управног одбора Предузећа.

Готовина и готовински еквиваленти

У консолидованим извештајима о токовима готовине, под готовином се подразумевају новчана средства у благајни и новчана средства на рачунима код пословних банака. Готовински еквиваленти су краткорочна, високо ликвидна улагања која се брзо претварају у познате износе готовине и нису под значајним утицајем ризика промена вредности. Готовински еквиваленти представљају орочени депозити код пословних банака на период до 90 дана.

Обавезе према добављачима

Обавезе према добављачима се процењују по њиховој номиналној вредности.

Обавезе по кредитима

Обавезе по кредитима исказују се у номиналном износу, умањеном за отплате и увећаном за доспеле неотплаћене уговорене камате које кореспондирају ефективној каматној стопи, и евентуално за затезне камате.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Финансијски инструменти (наставак)

Умањења финансијске имовине

Финансијска имовина, осим имовине исказане по фер вредности кроз биланс успеха, је процењена за индикаторе умањења на сваки датум биланса стања. Финансијска имовина је умањена тамо где је доказано да, као резултат једног или више догађаја који су се десили након почетног признавања финансијске имовине, процењени будући новчани токови инвестиције су измењени.

За акције које се не котирају на берзи, а класификоване су као расположиве за продају, значајан или продужен пад у фер вредности вредносног папира испод његовог трошка сматра се објективним доказом умањења.

За сву осталу финансијску имовину, укључујући откупиве вредносне папире класификоване као расположиве за продају и потраживања по финансијском најму, објективан доказ умањења може укључити:

- значајне финансијске тешкоће издаваоца или корисника; или
- пропуст или делинквенција у отплати камате или главнице; или
- могућност да ће дужник пасти под стечај или финансијску реорганизацију.

За одређене категорије финансијске имовине, као што су потраживања од купаца, средства за која је процењено да нису умањена појединачно се накнадно процењују за умањење на колективној основи. Објективан доказ умањења портфолија потраживања могао би укључити претходно искуство Предузећа у наплати, кашњење у наплати након периода доспећа, као и промене у националним или локалним економским условима који стоје у узајамној вези са неизвршењем потраживања.

За финансијску имовину исказану по амортизованом трошку, износ умањења је разлика између књиговодствене вредности имовине и садашње вредности процењених будућих новчаних токова, дисконтованих користећи оригиналну ефективну каматну стопу финансијског средства.

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Презентација консолидованих финансијских извештаја захтева од руководства Предузећа коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентиране вредности средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања консолидованих финансијских извештаја. Стварни износи се могу разликовати од процењених.

4.1. Процена и претпоставке

У наставку су приказане кључне претпоставке везане за будућност и остали извори процењивања, неизвесности на датум биланса стања које представљају значајан ризик, за материјалне корекције износа позиција биланса стања у следећој финансијској години.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

4. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА (наставак)

4.2. Амортизација и стопа амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засноване на пројектованом економском веку трајања некретнина, опреме и нематеријална улагања. Једном годишње, Предузеће процењује економски век на основу тренутних предвиђања.

4.3. Одложена пореска средства

Одложена пореска средства призната су на све неискоришћене пореске кредите по основу улагања у некретнине и опрему до мере до које је извесно да је ниво очекиваних будућих опорезивих добитака довољан да се неискоришћени порески кредити могу искористити. Значајна процена од стране руководства Предузећа је неопходна да би се утврдио износ одложених пореских средстава која се могу признати, на основу периода настанка и висине будућих опорезивих добитака и стратегије планирања пореске политике.

4.4. Исправка вредности потраживања

Обрачунали смо исправку вредности за сумњива и спорна потраживања, на основу процењених губитака услед немогућности купаца да испуне неопходне обавезе. Наша процена је заснована на старосној анализи потраживања од купаца, историјским отписима, кредитним способностима наших купаца и променама у условима продаје, приликом утврђивања адекватности исправке вредности сумњивих и спорних потраживања. Ово укључује и претпоставке о будућем понашању купаца и резултујућим будућим наплатама. Руководство верује да није потребна додатна исправка вредности потраживања, изузев резервисања већ приказаних у консолидованим финансијским извештајима.

4.5. Фер вредност

Фер вредност финансијских инструмената за које не постоји активно тржиште је одређена применом одговарајућих метода процене. Предузеће примењује професионални суд приликом избора одговарајућих метода и претпоставки.

Пословна политика Предузећа је да обелодани информације о правичној вредности активе и пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. У Републици Србији не постоји довољно тржишног искуства, као ни стабилности и ликвидности код куповине и продаје потраживања и остале финансијске активе и пасиве, пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вредност није могуће поуздано утврдити у одсуству активног тржишта. Управа Предузећа врши процену ризика и, у случајевима када се оцени да вредност по којој се имовина води у пословним књигама неће бити реализована, врши исправку вредности. По мишљењу руководства Предузећа, износи у овим финансијским извештајима одражавају вредност која је, у датим околностима, најверодостојнија и најкориснија за потребе извештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА, РОБА И УСЛУГА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Приходи од продаје у земљи		
Приходи од продаје производа и услуга у земљи	1,170,686	1,215,643
Приходи од продаје робе у земљи	526,061	525,604
Приходи од продаје у иностранству		
Приходи од продаје производа и услуга у иностранству	798,579	685,032
Приходи од продаје робе у иностранству	854,018	889,513
	<u>3,349,344</u>	<u>3,315,792</u>

6. ПОСЛОВНИ И ГЕОГРАФСКИ СЕГМЕНТИ

Производи и услуге у оквиру пословних сегмената

За потребе руковођења, Предузеће је организовано у шест пословних сегмената. Ови сегменти су основа на којој Предузеће извештава своје примарне информације о сегментима. Основни производи и услуге сваког од ових сегмената су као што следи:

Гумени производи – производња и продаја осталих производа од гуме као што су производи за протектирање, цеви и гумени производи за ауто индустрију, производи од гуме за руднике, лопте и спортски реквизити.

Хемијски производи – производња и продаја хемијских производа: боја, лакова и сличних производа, туткала, желатина и лепкова.

Обућа – производња и продаја гумене обуће.

Трговине – малопродаја и велепродаја робе углавном из производног програма осталих сегмената, као и маркетинг, дистрибуција и продаја спољних и унутрашњих ауто гума.

Услугне делатности – пружање услуга туроператера, туристичког смештаја, кетеринга, услуга заштите и обезбеђења и осталих услуга.

Приходи од продаје по пословним сегментима

	Екстерна продаја		Интерна продаја		У хиљадама динара	
	2009.	2008.	2009.	2008.	Укупно 2009.	2008.
Гумени производи	22,564	281,690	144,758	55,459	167,322	337,149
Хемијски производи	178,700	159,070	84,487	40,509	263,187	199,579
Обућа	26,823	456,802	959,091	436,934	985,914	893,736
Трговина	2,522,461	1,837,454	635,670	730,337	3,158,131	2,567,791
Услугне делатности	747,525	513,933	31,625	401,234	779,150	915,167
Холдинг	69,767	66,843	172,249	115,567	242,016	182,410
Укупно за све сегменте					5,595,720	5,095,832
Елиминације					<u>(2,246,376)</u>	<u>(1,780,040)</u>
Консолидовани приходи од продаје					<u>3,349,344</u>	<u>3,315,792</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

6. ПОСЛОВНИ И ГЕОГРАФСКИ СЕГМЕНТИ (наставак)

Резултат по пословним сегментима

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Гумени производи	(77,117)	5,087
Хемијски производи	11,507	228,989
Обућа	40,889	37,990
Трговина	46,652	55,448
Услугне делатности	43,609	28,601
Холдинг	145,279	211,037
Укупно за све сегменте	210,819	567,152
Елиминације	(383,139)	(371,832)
Добит пре опорезивања	172,320	195,320
Порез на добит	41,236	(99,318)
Одложени порез на добит	6,342	(6,049)
Нето (губитак)/добитак	(219,898)	89,953

Средства и обавезе по пословним сегментима

	Средства		Обавезе	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Гумени производи	871,259	424,270	539,938	249,856
Хемијски производи	193,806	376,320	96,156	266,057
Обућа	2,044,401	2,094,229	1,186,306	1,275,170
Трговина	2,110,861	1,993,888	1,517,068	1,563,354
Услугне делатности	635,754	660,089	246,539	280,941
Холдинг	3,997,792	4,079,757	1,341,129	1,342,963
Укупно за све сегменте	9,853,873	9,628,553	4,927,136	4,978,341
Елиминације	(2,698,664)	(2,661,423)	(1,413,973)	(1,878,975)
Консолидовано	7,155,209	6,967,130	3,513,164	3,099,366

Остале информације по сегментима

	Набавка основних средстава и нематеријалних улагања		Трошкови амортизације	
	2009.	2008.	2009.	2008.
Гумени производи	308,958	79,033	7,231	8,006
Хемијски производи	743	2,000	4,865	6,727
Обућа	99,408	427,197	39,287	15,014
Трговина	97,425	75,591	22,079	17,965
Услугне делатности	14,511	138,752	27,054	22,560
Холдинг	130,513	583,799	18,391	14,631
	651,558	1,306,372	118,907	84,903

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

6. ПОСЛОВНИ И ГЕОГРАФСКИ СЕГМЕНТИ (наставак)

Приходи од продаје производа, роба и услуга на иностраном тржишту по географским подручјима

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Француска	68,288	74,254
Велика Британија	763,137	716,612
Немачка	11,500	1,572
Италија	197,715	101,945
Босна и Херцеговина	12,993	13,183
Шведска	12,535	17,921
Бугарска	9,762	11,122
Финска	213,941	192,416
Пољска	5,903	3,229
Црна Гора	78,996	81,140
Македонија	98,737	80,394
Р. Српска	76,274	200,341
Јужна Африка	13,829	13,482
Белорусија	5,874	4,627
Грчка	28,913	6,347
Словенија	17,997	9,175
Египат	1,520	5,065
Русија	1,197	4,174
САД	14,443	3,065
Сејшели	900	1,013
Швајцарска	1,168	548
Остали	16,975	32,920
	1,652,597	1,574,545

7. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА

Приходи од активирања учинака за годину која се завршава 31. децембра 2009. године у укупном износу од 441,254 хиљада динара (2008. година: 392,524 хиљаде динара) највећим делом се односи на директно приписане трошкове примања запослених и трошкова материјала, а по основу рада на пројекту Тигар 3, који подразумева изградњу нове производне хале Техничке гуме, објекат за спортски програм и производе од рециклата који се налазе у оквиру комплекса Тигар 3.

8. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Приходи од премија, субвенција, регреса и компензација	-	548
Приход од закупнина	22,562	37,215
Накнадно одобрени рабати по основу набавке робе	-	30,570
Остало	10,122	1,366
	32,684	69,699

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

9. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Трошкови материјала за израду	948,112	1,042,847
Трошкови режијског материјала	79,330	46,478
Трошкови електричне енергије	47,582	33,044
Остали трошкови горива и енергије	99,505	122,723
	<u>1,174,529</u>	<u>1,245,092</u>

10. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Трошкови нето зарада и накнада зарада	858,312	851,869
Порези и доприноси на зараде на терет запослених	318,229	317,332
Порези и доприноси на зараде на терет послодавца	211,334	210,876
Накнаде по основу уговора	8,509	10,262
Накнаде члановима управног и надзорног одбора	21,173	17,175
Отпремнине за одлазак у пензију и јубиларне награде	1,683	23,917
Путни трошкови и дневнице	30,555	18,938
Трошкови превоза на посао и са посла	44,692	40,156
Остали лични расходи и накнаде	6,213	10,686
	<u>1,500,700</u>	<u>1,501,211</u>

11. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Трошкови амортизације	118,907	84,903
Трошкови резервисања	29,564	3,898
	<u>148,471</u>	<u>88,801</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

12. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Трошкови услуга на изради учинака	8,507	17,507
Трошкови ПТТ услуга	15,151	19,719
Трошкови осталих транспортних услуга	12,524	17,255
Трошкови услуга одржавања	23,327	20,656
Трошкови закупнина	60,003	49,404
Трошкови сајмова	4,053	5,281
Трошкови рекламе и пропаганде	30,914	29,178
Трошкови истраживања	-	901
Трошкови осталих производних услуга	24,760	17,531
Трошкови ревизије, адвокатских и других консултантских услуга	14,483	36,805
Трошкови израде студије пројеката и стручне експертизе, истраживања и развоја тржишта	22,220	16,210
Остали трошкови непроизводних услуга	96,543	77,910
Трошкови репрезентације	7,586	10,277
Трошкови премија осигурања	16,343	15,593
Трошкови платног промета	23,391	12,308
Трошкови чланарина	2,191	2,378
Трошкови пореза и доприноса	27,424	56,338
Остали нематеријални трошкови	35,378	48,869
	<u>424,798</u>	<u>454,120</u>

13. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Приходи од дивиденди	35,200	140,799
Приходи од камата по основу пласмана	186	1,598
Приходи по основу затезних камата	6,508	4,956
Позитивне курсне разлике	28,758	49,555
Остали финансијски приходи	3,957	5,679
	<u>74,609</u>	<u>202,587</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

14. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Расходи камата	179,460	162,724
Расходи камата по основу процене финансијских инструмената	322	309
Негативне курсне разлике	52,139	149,376
Остали финансијски расходи	30,572	41,015
	<u>262,493</u>	<u>353,424</u>

15. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Добици од продаје основних средстава и нематеријалних улагања	2,130	809,881
Добици од продаје учешћа у капиталу (напомена 24)	261,149	138,683
Добици од продаје материјала	740	2,352
Вишкови	593	543
Смањење исправке вредности (напомена 27)	2,729	1,607
Приходи од смањења обавеза	3,909	2,529
Приходи од укидања дугорочних резервисања (напомена 30)	2,712	11,813
Приходи од усклађивања вредности залиха	-	79,729
Други остали приходи	53,858	49,461
	<u>327,820</u>	<u>1,096,598</u>

16. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара За годину која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Губици од продаје основних средстава и нематеријалних улагања	1,365	644
Губици од продаје материјала	341	-
Мањкови	215	193
Повећање исправке вредности дугорочних пласмана, потраживања и залиха	8,283	1,645
Расходи од усклађивања вредности залиха	1,020	5,610
Други остали расходи	18,304	27,131
	<u>29,528</u>	<u>35,223</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

17. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

а) Саставни делови пореза на добит

	У хиљадама динара	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Текући порез на добит	41,236	99,318
Одложени порески расход периода	<u>6,342</u>	<u>6,049</u>
	<u>47,578</u>	<u>105,367</u>

б) Усаглашавање пореза на добитак и производа резултата пословања пре опорезивања и прописане пореске стопе

	У хиљадама динара	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Губитак/добитак пре опорезивања	<u>(172,320)</u>	<u>195,320</u>
Порез на добитак обрачунат по стопи од 10%	(17,232)	19,532
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	89,236	132,466
Порески кредити по основу улагања у основна средства	(29,797)	(47,937)
Остало	<u>5,371</u>	<u>1,306</u>
	<u>47,578</u>	<u>105,367</u>

в) Компоненте одложених пореских средства и обавеза

Одложена пореска средства и обавезе се односе на следеће позиције:

	У хиљадама динара	
	<u>31. децембар 2009.</u>	<u>31. децембар 2008.</u>
Одложена пореска средства		
Одложена пореска средства по основу разлике у садашњој вредности средстава у пореске и књиговодствене сврхе	<u>18,036</u>	<u>18,015</u>
Одложене пореске обавезе		
Одложене пореске обавезе по основу разлике у садашњој вредности средстава у пореске и књиговодствене сврхе	<u>(127,963)</u>	<u>(122,572)</u>
Одложена пореска средства, нето	<u>(109,927)</u>	<u>(104,557)</u>

Одложене пореске обавезе у износу од 127,963 хиљаде динара, укључује одложене пореске обавезе по основу ефеката процене основних средстава у износу од 119,431 хиљаде динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

17. ПОРЕЗ НА ДОБИТ (наставак)

г) Одложена пореска средства на дан 31. децембар 2009. године

Година Настанка	Година истека	Порески кредит
- 2003	2013	1,382
- 2004	2014	1,073
- 2005	2015	781
- 2006	2016	9,047
- 2007	2017	29,174
- 2008	2018	72,399
- 2009	2019	52,765
		<u>166,621</u>

Предузеће на дан 31. децембра 2009. године није признало одложена пореска средства по основу остварених пореских кредита који се могу пренети у наредне фискалне периоде, због процене руководства о неизвесности њихове реализације у будућим обрачунским периодима.

18. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	У хиљадама динара	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Нето добитак	(219,898)	89,953
Просечан пондерисани број акција у току године	<u>1,711,095</u>	<u>1,716,352</u>
Основна зарада по акцији (у динарима)	<u>(128.51)</u>	<u>52.41</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

19. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	Лиценце	Остала нематеријална улагања	Нематеријална улагања у припреми	Укупно нематеријална улагања
Набавна вредност				
Стање 1. јануара 2008. године	12,917	1,819	31,426	46,162
Повећања	-	-	95,016	95,016
Преноси	5,316	264	(5,580)	-
Преноси са/(на) некретнина, постројења и опреме	4,507	-	(58,297)	(53,790)
Стање 31. децембра 2008. године	<u>22,740</u>	<u>2,083</u>	<u>62,565</u>	<u>87,388</u>
Стање 1. јануара 2009. године	22,740	2,083	62,565	87,388
Повећања	2,076	1,107	47,960	51,143
Преноси	(5,313)	(1,917)	-	(7,230)
Остало	-	-	(4,445)	(4,445)
Стање 31. децембра 2009. године	<u>19,503</u>	<u>1,273</u>	<u>106,080</u>	<u>126,856</u>
Исправка вредности				
Стање 1. јануара 2008. године	8,237	1,582	-	9,819
Амортизација	2,573	294	-	2,867
Стање 31. децембра 2008. године	<u>10,810</u>	<u>1,876</u>	<u>-</u>	<u>12,686</u>
Стање 1. јануара 2009. године	10,810	1,876	-	12,686
Амортизација	4,313	1,141	-	5,454
Расход	(868)	(1,858)	-	(2,726)
Стање 31. децембра 2009. године	<u>14,255</u>	<u>1,159</u>	<u>-</u>	<u>15,414</u>
Садашња вредност на дан:				
- 31. децембра 2009. године	<u>5,248</u>	<u>114</u>	<u>106,080</u>	<u>111,442</u>
- 31. децембра 2008. године	<u>11,930</u>	<u>207</u>	<u>62,565</u>	<u>74,702</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

20. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

	У хиљадама динара					
	Земљиште	Грађевински објекти	Постројења и опрема	Остала средства	Аванси и инвестиције у току	Укупно
Набавна вредност						
Стање, 1. јануара 2008. године	164,751	468,373	635,139	5,067	284,894	1,558,224
Набавке у току године	-	-	-	-	1,211,356	1,211,356
Активирања и преноси	-	677,356	459,673	4,276	(1,141,305)	-
Преноси са/(на) нематеријална улагања	-	43,013	15,284	-	(4,507)	53,790
Отуђења и расходања	(56,405)	(187,382)	(29,137)	-	(1,323)	(274,247)
Ефекат процене	5,389	1,188,935	-	-	-	1,194,324
Остало	-	-	(4,920)	-	-	(4,920)
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>113,735</u>	<u>2,190,295</u>	<u>1,076,039</u>	<u>9,343</u>	<u>349,115</u>	<u>3,738,527</u>
Стање, 1. јануара 2009. године	113,735	2,190,295	1,076,039	9,343	349,115	3,738,527
Набавке у току године	-	-	-	-	741,814	741,814
Активирања	8,713	521,441	337,780	14,975	(882,909)	-
Остало	-	-	4,445	-	-	4,445
Отуђења и расходања	(37)	-	(20,144)	-	-	(20,181)
Стање, 31. децембар 2009. године	<u>122,411</u>	<u>2,711,736</u>	<u>1,398,120</u>	<u>24,318</u>	<u>208,020</u>	<u>4,464,605</u>
Исправка вредности						
Стање, 1. јануара 2008. године	-	88,889	311,242	2,841	-	402,972
Амортизација за текућу годину	-	13,022	68,242	772	-	82,036
Отуђења и расходања	-	(48,185)	(22,014)	-	-	(70,199)
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>-</u>	<u>53,726</u>	<u>357,470</u>	<u>3,613</u>	<u>-</u>	<u>414,809</u>
Исправка вредности						
Стање, 1. јануара 2009. године	-	53,726	357,470	3,613	-	414,809
Амортизација за текућу годину	-	32,087	81,173	193	-	113,453
Отуђења и расходања	-	-	(3,595)	-	-	(3,595)
Стање, 31. децембар 2009. године	<u>-</u>	<u>85,813</u>	<u>435,048</u>	<u>3,806</u>	<u>-</u>	<u>524,667</u>
Садашња вредност:						
- 31. децембар 2009. године	<u>122,411</u>	<u>2,625,923</u>	<u>963,072</u>	<u>20,512</u>	<u>208,020</u>	<u>3,939,938</u>
- 1. јануар 2009. године	<u>113,735</u>	<u>2,136,569</u>	<u>718,569</u>	<u>5,730</u>	<u>349,115</u>	<u>3,323,718</u>

Над грађевинским објектима и фабричким кругом постоји укњижена хипотека првог реда у корист Alpha Банк А.Д., Београд, којом се обезбеђују новчана потраживања банке по основу издавања гаранција за уредну отплату рефинансираних иностраних кредита. На основу нових уговора о репрограмирању и отпису главнице и камате потписаним са Alpha Банк А.Д., Београд на дан 6. октобра 2004. године, неотплаћени дуг по тим кредитима, на дан 31. децембра 2009. године, износи USD 1,099,198 и EUR 1,455,910 односно у динарској противвредности укупно 212,953 хиљаде динара (напомена 31).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

20. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (наставак)

На катастарској парцели 3620 КО Пирот, зграде фабрике Техничке гуме и гумених рециклата и 3390/4, зграда бр. 1 – зграда здравства успостављено је zaloжно право у корист Нуро Алре Адриа Банк а.д. Београд, а по основу дугорочног кредита са валутном клаузулом одобреног у износу од 2,500,000 EUR, динарска противвредност 240,441 хиљада динара, односно дугорочан кредит са валутном клаузулом одобреног у износу од 400,000 EUR, динарска противвредност 38,471 хиљада динара (напомена 31).

На катастарској парцели 3390/3, зграда бр. 1 из листа непокретности 7950 КО Пирот успостављено је zaloжно право у корист UniCredit bank a.d. Beograd, а по основу краткорочног кредита са валутном клаузулом одобреног у износу од 1,000,000 EUR, динарска противвредност 95,889 хиљада динара.

На катастарској парцели 493, зграда хотела Планинарски дом и помоћној згради на парцели 494/2 успостављено је zaloжно право у корист АИК Банка а.д., Ниш, а по основу краткорочног кредита одобреног у износу од 110,000 хиљада динара.

На катастарској парцели 3390/4, зграда бр. 1 – зграда здравства КО Пирот успостављено је zaloжно право у корист Нуро Алре Адриа Банк а.д. Београд, а по основу краткорочног кредита са валутном клаузулом одобреног у износу од 1,000,000 EUR, динарска противвредност 96,176 хиљада динара.

На катастарској парцели 5627 КО Темерин и 429/9 КО Шимановци, зграде и земљиште успостављено је zaloжно право у корист Vanca Intesa а.д. Београд, а по основу краткорочних кредита са валутном клаузулом одобрених у износу од 805,000 EUR, динарска противвредност 77,191 хиљада динара.

На шестособном стану у Београду 4948 КО Врачар, успостављено је zaloжно право у корист Нуро Алре Адриа Банк а.д. Београд, а по основу краткорочног кредита са валутном клаузулом одобреног у износу од 500,000 EUR, динарска противвредност 48,088 хиљада динара.

На пословним просторима у Крушевцу, Бачкој Паланци и Зрењанину успостављено је zaloжно право у корист Привредне банке а.д., Београд а по основу краткорочних позајмица у укупном износу од 45,885 хиљаде динара (напомена 32).

21. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
<i>Учешћа у капиталу расположивих за продају:</i>		
Учешћа у капиталу банака	153	136
Учешћа у капиталу других правних лица	12,998	12,362
	13,151	12,498
Исправка вредности учешћа у капиталу (напомена 27)	(1,481)	-
	11,670	12,498

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

22. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Дугорочни кредити дати запосленима (стамбени)	47,658	51,138
Други дугорочни финансијски пласмани	-	663
	<u>47,658</u>	<u>51,801</u>

Дугорочни кредити дати запосленима са стањем на дан 31. децембра 2009. године у износу од 47,658 хиљада динара (31. децембра 2008. године: 51,138 хиљада динара) односе се на потраживања од радника по основу датих дугорочних стамбених кредита са роком отплате до 20 година, од датума потписивања уговора и каматном стопом у распону од 1.5% до 2% на годишњем нивоу.

23. ЗАЛИХЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Сировине и материјал	96,454	218,999
Резервни делови	29,419	21,206
Недовршена производња	141,234	42,060
Готови производи	845,292	695,385
Роба	293,332	275,700
Дати аванси	40,183	36,696
	<u>1,445,914</u>	<u>1,290,046</u>
Исправка вредности залиха (напомена 27)	(3,286)	(465)
	<u>1,442,628</u>	<u>1,289,581</u>

Преглед датих аванса приказан је у наредној табели:

	У хиљадама динара	
	Биланс стања 31. децембар 2009.	Биланс успеха 2008.
Дати аванси повезаним правним лицима	-	595
Дати аванси добављачима у земљи	28,238	25,091
Дати аванси добављачима у иностранству	11,945	11,010
	<u>40,183</u>	<u>36,696</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

24. СТАЛНА СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Средства набављена ради продаје	19,884	10,791
Учешће у Тигар Tyres д.о.о., Пирот	-	937,898
	<u>19,884</u>	<u>948,689</u>

Предузеће је у периоду од годину дана који се завршава 31. децембра 2009. године, извршило уговорену продају 20% удела у предузећу Тигар Tyres д.о.о, Пирот компанији Michelin, Netherlands и остварило добитак од 261,149 хиљаде динара (напомена 15). На дан 31. децембра 2009. године Предузеће нема учешћа у капиталу Тигар Tyres д.о.о, Пирот.

25. ПОТРАЖИВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Купци - повезана правна лица	75,967	221,839
Потраживања од купаца у земљи	369,299	497,922
Потраживања од купаца у иностранству	277,257	195,197
Преплаћени остали порези и доприноси	269	405
Потраживања од запослених	32,098	37,402
Остала потраживања	<u>7,535</u>	<u>7,783</u>
	762,425	960,548
Исправка вредности потраживања (напомена 27)	<u>(35,359)</u>	<u>(42,010)</u>
	<u>727,066</u>	<u>918,538</u>

26. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Готовина у благајни у локалној валути	6,369	12,834
Готовина у благајни у страној валути	99	446
Пословни рачуни у локалној валути	31,808	31,208
Пословни рачуни у страној валути	598,690	131,977
Остала новчана средства	52,871	65,857
Хартије од вредности еквиваленти готовине	<u>12,172</u>	<u>88</u>
	<u>702,009</u>	<u>242,410</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

27. ПРОМЕНЕ НА ИСПРАВКАМА ВРЕДНОСТИ

	Учешћа у капиталу	Залихе	У хиљадама динара	
			Потра- живања	Укупно
Стање, 1. јануара 2008. године	1,480	80,794	93,276	175,550
Наплата исправљених потраживања	-	-	(1,607)	(1,607)
Приходи од усклађивања вредности	-	(79,729)	-	(79,729)
Нове исправке на терет текућег периода	-	-	1,645	1,645
Отписи	(1,480)	(600)	(51,304)	(53,384)
Стање на дан 31. децембар 2008	-	465	42,010	42,475
Стање, 1. јануара 2009 године	-	465	42,010	42,475
Приходи од усклађивања вредности (напомена 15)	-	(70)	(2,659)	(2,729)
Нове исправке на терет текућег периода (напомена 16)	1,481	2,891	3,911	8,283
Отписи	-	-	(7,903)	(7,903)
	1,481	3,286	35,359	40,126

28. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Потраживања за ПДВ	15,371	46,246
Обрачунати (укалкулисани) приходи	255	180
Унапред плаћени трошкови	806	918
Остала АВР	98,407	28,529
	114,839	75,873

Обзиром да је изменама „Правилника о контном оквиру“ од 29. јануара 2010. године (Сл. Гласник бр. 4/10) Министарство финансија дозволило могућност да се ефекти обрачунатих курсних разлика не искажу као приход или расход периода, Предузеће је нето ефекте обрачунатих курсних разлика по основу дугорочних обавеза исказало на рачуну остала временска разграничења у износу од 63,880 хиљада динара.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

29. КАПИТАЛ

Структура акцијског капитала на дан 31. децембра 2009. године према изводу Централног Регистра Депоа и клиринга хартија од вредности „Тигра“ А.Д., Пирот је следећа:

	Број акција	%	У хиљадама динара
Акцијски фонд Републике Србије	429,429	25%	515,315
Републички фонд ПИО	149,981	9%	179,977
ARTIO INT. EQUITZ FUND	123,132	7%	147,758
Societe Generale Banka Srbija а.д., Београд	86,463	5%	103,756
Erste Bank Custody	83,788	5%	100,546
Raiffeisen Bank, Vienna	45,073	3%	54,088
STICHTING SHELL PENSIONENFONDS	23,970	1%	28,764
Societe Generale Banka Srbija а.д., Београд	23,583	1%	28,300
Uni credit bank Custody	18,500	1%	22,200
Компанија Дунав Осигурање а.д.о., Београд	17,120	1%	20,544
Остали	717,421	42%	860,904
	1,718,460	100%	2,062,152

Структура акцијског капитала на дан 31. децембра 2008. године према изводу Централног Регистра Депоа и клиринга хартија од вредности „Тигра“ А.Д., Пирот је следећа:

	Број акција	%	У хиљадама динара
Акцијски фонд Републике Србије	429,429	25%	515,315
Републички фонд ПИО	149,981	9%	179,977
ARTIO INT. EQUITZ FUND	120,801	7%	144,961
Raiffeisen Bank, Vienna	108,304	6%	129,965
Societe Generale Banka Srbija а.д., Београд	43,560	3%	52,272
Erste Bank Custody	42,317	2%	50,780
STICHTING SHELL PENSIONENFONDS	23,970	1%	28,764
Societe Generale Banka Srbija а.д., Београд	23,496	1%	28,195
Uni credit bank Custody	17,000	1%	20,400
Остали	737,645	44%	885,175
	1,696,503	99%	2,035,804
Откупљене сопствене акције	21,957	1%	26,348
	1,718,460	100%	2,062,152

Акцијски капитал на дан 31. децембра 2009. године састоји се од 1,718,460 обичних акција номиналне вредности од 1,200 динара по једној акцији.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

30. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Дугорочна резервисања исказана у билансу стања на дан 31. децембра 2009. године у износу од 78,632 хиљада динара (31. децембра 2008. године, 81,891 хиљада динара) у целости се односе на резервисања по основу обавеза за бенефиције запослених, односно отпремнине за одлазак у пензију и јубиларне награде.

Претпоставке коришћене у процени актуара су следеће:

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
Номинална дисконтна стопа	8.5%	12%
Очекивана стопа номиналног раста зарада	5%	2%

Вредности признате у билансу стања у зависности од дефинисаног плана бенефиција су следеће:

	У хиљадама динара	
	<u>31. децембар 2009.</u>	<u>31. децембар 2008.</u>
Стање на почетку године	81,891	73,251
Нова резервисања на терет периода	29,564	3,898
Укинута дугорочна резервисања	(2,712)	(11,813)
Отпремнине исплаћене запосленима	(30,112)	-
Остале промене	-	16,555
Стање на крају године	<u>78,631</u>	<u>81,891</u>

31. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	<u>31. децембар 2009.</u>	<u>31. децембар 2008.</u>
Дугорочни кредити у иностраној валути	1,246,905	693,439
Обавезе по основу финансијског лизинга	28,881	41,240
	<u>1,275,786</u>	<u>734,679</u>
Минус: Текућа доспећа дугорочних кредита	(126,708)	(55,661)
	<u>1,149,078</u>	<u>679,018</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

31. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

а) Дугорочни кредити

<u>Кредитор</u>	<u>Каматна Стопа</u>	<u>Валута</u>		У хиљадама динара	
		<u>Ознака</u>	<u>Износ</u>	<u>31. децембар 2009.</u>	<u>31. децембар 2008.</u>
Рефинансирани кредити преко					
Alpha банка А.Д., Београд:					
Berliner Bank A.G., Berlin	5.5 % годишње	EUR	327,760	31,428	33,403
Algemene bank Netherlands,					
Amsterdam	5.6 % годишње	EUR	1,128,151	108,177	114,974
The First National Bank, Chicago	5.5 % годишње	USD	1,099,198	73,348	79,529
				<u>212,953</u>	<u>227,906</u>
DEG Nemačka GM Eurobor					
	6 М ЕУРИБОР +				
	2.875% годишње	EUR	7,000,000	671,222	443,005
Banca Intesa а.д. Београд					
	10% годишње	EUR	750,000	71,916	-
Нуро Алре Адриа Банк а.д.					
Београд	3М ЕУРИБОР+7%				
	годишње	EUR	2,500,000	240,441	-
Нуро Алре Адриа Банк а.д.					
Београд	3М ЕУРИБОР+8%				
	годишње	EUR	400,000	38,471	-
Остали кредити				11,902	22,528
				<u>1,246,905</u>	<u>693,439</u>
Текуће доспеће дугорочних кредита				<u>(114,497)</u>	<u>(40,632)</u>
				<u>1,132,408</u>	<u>652,807</u>

Доспеће дугорочних кредита је приказано у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
- у оквиру једне године	114,497	40,632
- од једне до пет година	880,700	375,929
- преко пет година	251,708	276,878
	<u>1,246,905</u>	<u>693,439</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

31. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

б) Обавезе по основу финансијског лизинга

	Збир минималних рата лизинга		У хиљадама динара Садашња вредност минималних рата лизинга	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
	<i>Доспева за плаћање:</i>			
- једне године	13,685	17,898	12,211	15,029
- једне до пет година	17,084	29,121	16,670	26,211
	<u>30,769</u>	<u>47,019</u>	<u>28,881</u>	<u>41,240</u>
Минус будући трошкови финансирања	(1,888)	(5,779)	-	-
Садашња вредност минималних рата лизинга	<u>28,881</u>	<u>41,240</u>	<u>28,881</u>	<u>41,240</u>
Укључено у финансијске извештаје као:				
Текући део дугорочних обавеза			12,211	15,029
Остале дугорочне обавезе			<u>16,670</u>	<u>26,211</u>
			<u>28,881</u>	<u>41,240</u>

32. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Краткорочни кредити у локалној валути везани за ЕУР	797,378	421,823
Краткорочни кредити у локалној валути	334,040	706,517
Позајмице по текућем рачуну	79,055	-
Издате краткорочне обвезнице	95,000	-
Текућа доспећа дугорочних финансијских обавеза (напомена 31)	<u>126,708</u>	<u>55,661</u>
	<u>1,432,181</u>	<u>1,184,001</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

32. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Краткорочни кредити у земљи

Кредитор	Каматна стопа	Период одобрења	Валута		31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
			Ознака	Износ		
<i>Кредити у девизи:</i>						
Banca Intesa а.д. Београд	10% годишње	1 година	EUR	500,000	47,944	-
Banca Intesa а.д. Београд	9.8% годишње	6 месеци	EUR	-	-	49,700
Banca Intesa а.д. Београд	10% годишње	1 година	EUR	305,000	29,247	-
Агенција за осигурање и финансирање извоза	5% годишње	6 месеци	EUR	450,000	43,150	-
Агенција за осигурање и финансирање извоза	6м EURIBOR + 2% годишње	6 месеци	EUR	200,000	-	17,720
Агенција за осигурање и финансирање извоза	4% годишње	6 месеци	EUR	200,000	-	44,300
Unicredit банка а.д., Београд	5.5% годишње	1 година	EUR	1,000,000	95,889	-
Unicredit банка а.д., Београд	5.5% годишње	1 година	EUR	750,000	71,916	-
Unicredit банка а.д., Београд	5.5% годишње	1 година	EUR	500,000	47,944	-
Unicredit банка а.д., Београд	1м EURIBOR+3.9% р.а.	1 година	EUR	1,000,000	-	88,601
Unicredit банка а.д., Београд	1м EURIBOR+3.9% р.а.	1 година	EUR	1,500,000	-	132,902
	3м EURIBOR +4.45% годишње					
Societe Generale а.д. Београд		1 година	EUR	1,000,000	-	88,600
	3м EURIBOR+4.5% годишње					
Societe Generale а.д. Београд		5 месеци	EUR	1,300,000	125,029	-
	3м EURIBOR+4.5% годишње					
Societe Generale а.д. Београд		4 месеца	EUR	750,000	72,133	-
	6м EURIBOR+6.5% годишње					
Нуро Alpe Adria Bank а.д. Београд		1 година	EUR	1,000,000	96,176	-
Нуро Alpe Adria Bank а.д. Београд	3% годишње	1 година	EUR	666,667	63,927	-
Нуро Alpe Adria Bank а.д. Београд	3% годишње	1 година	EUR	583,333	55,935	-
	3м EURIBOR+7% годишње					
Нуро Alpe Adria Bank а.д. Београд		1 година	EUR	500,000	48,088	-
					797,378	421,823
<i>Кредити у динарима:</i>						
АИК Банка а.д., Ниш	1,2% месечно	1 година	RSD		110,000	-
АИК Банка а.д., Ниш	1,8% месечно	6 месеци	RSD		-	80,000
АИК Банка а.д., Ниш	1,9% месечно	6 месеци	RSD		-	40,000
АИК Банка а.д., Ниш	2% месечно	6 месеци	RSD		-	30,000
	Референтна стопа					
Московска банка ад Београд	НБС+5% годишње	1 година	RSD		42,056	-
Московска банка ад Београд	1,65% месечно	6 месеци	RSD		-	112,000
	3м BELIBOR+2.2% годишње					
Banca Intesa а.д., Београд		1 година	RSD		120,000	-
Banca Intesa а.д., Београд	1% месечно	1 година	RSD		-	120,000
Banca Intesa а.д., Београд	1% месечно	1 година	RSD		-	282,000
	3м BELIBOR+1% годишње					
Banca Intesa а.д., Београд		1 година	RSD		-	25,000
Привредна банка а.д., Београд	17% годишње	1 година	RSD		36,000	-
Остали кредити					25,984	17,517
					334,040	706,517
<i>Позајмице по текућем рачуну:</i>						
	1м BELIBOR + 1.25% годишње					
Unicredit банка а.д., Београд			RSD		8,682	-
Привредна банка а.д., Београд	1.58% месечно		RSD		9,885	-
АИК Банка а.д., Ниш	2.2% месечно		RSD		44,244	-
	3м BELIBOR +3% годишње					
Banca Intesa а.д., Београд			RSD		16,244	-
					79,055	-
<i>Издате краткорочне обвезнице:</i>						
Дунав осигурање а.д. Београд	16% годишње		RSD		95,000	-
					1,305,473	1,128,340

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

32. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (наставак)

Краткорочни кредити у земљи (наставак)

У напмени 20 су обелодањена обезбеђења за одобрене краткорочне кредите.

Издате краткорочне обвезнице на дан 31. децембра 2009. године у износу од 95,000 хиљада динара се односе на издате обвезнице на основу Уговора о упису и уплати емисије краткорочних обвезница без јавног позива број 12/09 од 13. августа 2009. године, издаваоца Предузећа са компанијом Дунав осигурање а.д. Београд. Предмет овог Уговора су 9,500 комада краткорочних обвезница по цени од 10,000 динара по једној обвезници, што укупно износи 95,000 хиљада динара. Ове обвезнице доспевају 13. августа 2010. године и уговорене су са каматном стопом од 16% годишње. Обезбеђење наведених обвезница су 4 менице и банкарска гаранција у износу од 110,200 хиљада динара или 4 авалиране менице.

33. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Добављачи - повезана правна лица	164,646	392,431
Примљени аванси, депозити и кауције	-	5,962
Добављачи у земљи	196,105	274,205
Добављачи у иностранству	249,107	152,732
Остале обавезе из пословања	5,274	16,299
Нефактурисане обавезе према добављачима	23,979	37,918
	<u>639,111</u>	<u>879,547</u>

34. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Обавезе за бруто зараде	120,983	120,123
Обавезе за камате	11,229	3,880
Обавезе за дивиденде и учешћа у добити	12,885	8,535
Остале обавезе из пословних односа	6,039	7,281
	<u>151,136</u>	<u>139,819</u>

35. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПДВ-А И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ПРИХОДА И ПВР

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Обавеза за ПДВ	19,741	17,287
Обавезе по основу осталих пореза и доприноса	760	19,790
Обрачунати (укалкулисани) трошкови	17,002	6,731
Обрачунати приходи будућих периода	1,149	3,609
Остала ПВР	4,482	2,761
	<u>43,134</u>	<u>50,178</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Управљање ризиком капитала

Не постоји формални оквир за управљање ризиком капитала Предузећа. Руководство Предузећа разматра капитални ризик, на основама ублажавања ризика и уверења да ће Предузеће бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита власника, преко оптимизације дуга и капитала. Структура капитала Предузећа састоји се од дуговања, укључујући дугорочне и краткоточне кредите образложене у напоменама 31 и 32, осталих дугорочних обавеза, готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује власницима, а који укључује уделе, остали капитал, резерве као и нераспоређени добитак. На основу тог прегледа Предузеће уравнива структуру капитала преко исплате дивиденди, нових дугорочних инвестиција као и узимања нових кредита или откупа постојећих.

Лица која контролишу финансије на нивоу Предузећа врше преглед структуре капитала на годишњем нивоу. Као део тог прегледа, руководство Предузећа разматра цену капитала и ризик повезан са врстом капитала.

Показатељи задужености Предузећа са стањем на крају године били су следећи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Задуженост а)	2,581,259	1,863,019
Готовина и готовински еквиваленти	(702,009)	(242,410)
Нето задуженост	<u>1,879,250</u>	<u>1,620,609</u>
Капитал б)	<u>3,514,083</u>	<u>3,745,192</u>
Радио укупног дуговања према капиталу	<u>0.53</u>	<u>0.43</u>

а) Дуговање се односи на дугорочне и краткорочне кредите и остале финансијске обавезе.

б) Капитал укључује основни капитал, емисиону премију, резерве као и акумулирани добитак и умањење капитала за откупљене сопствене акције које нису продате.

Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Детаљи значајних рачуноводствених политика, као и критеријуми и основе за признавање прихода и расхода за све врсте финансијских средстава и обавеза обелодањени су у напомени 3 ових финансијских извештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Категорије финансијских инструмената

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Финансијска средства		
Дугорочни финансијски пласмани	59,328	64,299
Средства намењена продаји	-	937,898
Потраживања од купаца	694,968	872,948
Готовина и готовински еквиваленти	702,009	242,410
Краткорочни финансијски пласмани	5,736	737
	<u>1,462,041</u>	<u>2,118,292</u>
Финансијске обавезе		
Дугорочни кредити	1,149,078	679,018
Обавезе из пословања	615,132	857,286
Текућа доспећа дугорочних кредита	125,985	55,661
Краткорочни кредити	1,306,196	1,128,340
	<u>3,196,391</u>	<u>2,720,305</u>

Основни финансијски инструменти Предузећа су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласмани који настају директно из пословања Предузећа, као и дугорочни зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Предузећа. У нормалним условима пословања, Предузеће је изложено ниже наведеним ризицима.

Циљеви управљања финансијским ризицима

Финансијски ризици укључују тржишни ризик (девизни и каматни), кредитни ризик, и ризик ликвидности. Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају смањењем изложености Предузећа овим ризицима. Предузеће не користи никакве финансијске инструменте како би избегло утицај финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

Тржишни ризик

У свом пословању Предузеће је изложено финансијским ризицима од промена курса валута и промена каматних стопа.

Није било значајнијих промена у изложености Предузећа тржишном ризику, нити у начину на који Предузеће управља или мери тај ризик.

Девизни ризик

Предузеће је изложено девизном ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потраживања од купаца, дугорочних кредита и обавеза према добављачима који су деноминирани у иностраној валути. Предузеће не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

**36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)**

Тржишни ризик (наставак)

Девизни ризик (наставак)

Стабилност економског окружења у којем Предузеће послује, у великој мери зависи од мера Владе Републике Србије у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у страниј валути на датум извештавања у Предузећу биле су следеће:

	Средства		У хиљадама динара Обавезе	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
	EUR	626,714	160,300	1,957,668
USD	469	40,402	75,437	91,537
GBP	10,533	206,733	7,105	95,607
CHF	-	27	-	-
	<u>637,716</u>	<u>407,462</u>	<u>2,040,210</u>	<u>1,236,853</u>

Предузеће је осетљиво на промене девизног курса евра (EUR) и америчког долара (USD). Следећа табела представља детаље анализе осетљивости Предузећа на пораст и смањење од 10% курса динара у односу на дату страну валуту. Стопа осетљивости од 10% се користи при интерном приказивању девизног ризика и представља процену руководства разумно очекиваних промена у курсевима страних валута. Анализа осетљивости укључује само ненамирена потраживања и обавезе исказане у страниј валути и усклађује њихово превођење на крају периода за промену од 10% у курсевима страних валута. Позитиван број из табеле указује да повећање резултата текућег периода у случајевима када динар јача у односу на валуту о којој се ради. У случају слабљења динара од 10% у односу на дату страну валуту, утицај на резултат текућег периода био би супротан оном исказаном у претходном случају.

	У хиљадама динара	
	31.децембар 2009.	31. децембар 2008.
EUR	133,096	88,941
USD	7,496	5,114
CHF	-	(3)
GBP	(343)	(11,113)
Резултат текућег периода	<u>140,249</u>	<u>82,939</u>

Осетљивост Предузећа на промене у страним валутама повећала се у текућем периоду, углавном на основу ефеката номиналног пораста обавеза исказаних у еврима које се највећим делом односи на повећање дугорочних кредита (напомена 31).

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Ризик од промене каматних стопа

Предузеће је изложено ризику од промене каматних стопа на средства и обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик зависи од финансијског тржишта те Предузеће нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

Књиговодствена вредност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у следећем прегледу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Финансијска средства		
<i>Некаматносна</i>		
Дугорочни финансијски пласмани	11,670	13,161
Средства намењена продаји	-	937,898
Потраживања од купаца	694,968	872,948
Готовина и готовински еквиваленти	658,859	199,161
Краткорочни финансијски пласмани	5,736	737
	1,371,233	2,023,905
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Дугорочни финансијски пласмани	47,658	51,138
Готовина и готовински еквиваленти	43,150	43,249
	90,808	94,387
	1,462,041	2,118,292
Финансијске обавезе		
<i>Некаматносне</i>		
Обавезе из пословања	615,132	857,286
	615,132	857,286
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Дугорочни кредити	217,666	215,968
Краткорочни кредити	674,171	800,516
Текућа доспећа дугорочних кредита	102,207	36,786
	994,044	1,053,270
<i>Варијабилна каматна стопа</i>		
Дугорочни кредити	931,412	463,050
Краткорочни кредити	632,025	327,824
Текућа доспећа дугорочних кредита	23,778	18,875
	1,587,215	809,749
	3,196,391	2,720,305

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Тржишни ризик (наставак)

Ризик од промене каматних стопа (наставак)

Анализе осетљивости приказане у наредном тексту су успостављене на основу изложености променама каматних стопа за недеривативне инструменте на датум биланса стања. За обавезе са варијабилном стопом, анализа је састављана под претпоставком да је преостали износ средстава и обавеза на датум биланса стања био непромењен у току целе године. Повећање или смањење од 1% представља, од стране руководства, процену реално могуће промене у каматним стопама. Да је каматна стопа 1% виша, а све остале варијабле остале непромењене, Предузеће би претрпело оперативни губитак за годину која се завршава 31. децембра 2009. године у износу од 15,872 хиљаде динара (31. децембар 2008. године: 8,097 хиљаде динара). Оваква ситуација се приписује изложености Предузећа која је заснована на варијабилним каматним стопама које се обрачунавају на дугорочне кредите и краткорочне кредите.

Кредитни ризик

Управљање потраживањима од купаца

Предузеће је изложено кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Предузећу измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Предузеће. Изложеност Предузећа овом ризику ограничена је на износ потраживања од купаца на дан биланса. Потраживања од купаца састоје се од великог броја комитената, од којих се највећи део односи на повезана правна лица.

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2009. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	412,142	-	412,142
Доспела, исправљена потраживања од купаца	35,359	(35,359)	-
Доспела, неисправљена потр. од купаца	282,826	-	282,826
	<u>730,327</u>	<u>(35,359)</u>	<u>694,968</u>

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2008. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	462,809	-	462,809
Доспела, исправљена потраживања од купаца	42,010	(42,010)	-
Доспела, неисправљена потраживања од купаца	410,139	-	410,139
	<u>914,958</u>	<u>(42,010)</u>	<u>872,948</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Кредитни ризик (наставак)

Управљање потраживањима од купаца (наставак)

Недоспела потраживања од купаца

Недоспела потраживања исказана на дан 31. децембра 2009. године у износу од 412,142 хиљаде динара (31. децембар 2008. године: 462,809 хиљада динара) највећим делом се односе на потраживања од купаца по основу продаје производа и услуга.

Доспела, исправљена потраживања од купаца

Предузеће је у претходним периодима обезвредило потраживања од купаца за доспела потраживања у износу од 35,359 хиљада динара (2008. године: 42,010 хиљада динара), за која је Предузеће утврдило да је дошло до промене у кредитној способности комитената и да потраживања у наведеним износима неће бити наплаћена.

Управљање обавезама према добављачима

Обавезе према добављачима на дан 31. децембра 2009. године исказане су у износу од 615,132 хиљаде динара односи се на обавезе по основу набавке материјала и услуга. Добављачи не зарачунавају затезну камату на доспеле обавезе, при чему Предузеће доспеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирују у уговореном року.

Ризик ликвидности

Коначна одговорност за управљање ризиком ликвидности је на руководству Предузећа који су успоставили одговарајући систем управљања за потребе краткорочног, средњорочног и дугорочног финансирања Предузећа као и управљањем ликвидношћу. Предузеће управља ризиком ликвидности одржавајући одговарајуће новчане резерве континуираним праћењем планираног и стварног новчаног тока, као и одржавањем адекватног односа доспећа финансијских средстава и обавеза.

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа финансијских средстава. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталим на основу финансијских средстава на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити у могућности да потраживања наплати.

Доспећа финансијских средстава

	У хиљадама динара 31. децембар 2009.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматонсна	1,191,077	146,351	1,976	31,829	-	1,371,233
Фиксна каматна стопа		1,104	31,682	17,090	40,932	90,808
	<u>1,191,077</u>	<u>147,455</u>	<u>33,658</u>	<u>48,919</u>	<u>40,932</u>	<u>1,462,041</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2009. године

36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)

Ризик ликвидности (наставак)

Табеле ризика ликвидности и кредитног ризика (наставак)

Доспећа финансијских средстава (наставак)

	У хиљадама динара 31. децембар 2008.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	1,015,194	523,479	-	481,447	-	2,020,120
Фиксна каматна стопа	43,249	-	3,785	21,496	29,642	98,172
	<u>1,058,443</u>	<u>523,479</u>	<u>3,785</u>	<u>502,943</u>	<u>29,642</u>	<u>2,118,292</u>

Следеће табеле приказују детаље преосталих уговорених доспећа обавеза Предузећа. Приказани износи засновани су на недисконтованим токовима готовине насталих на основу финансијских обавеза на основу најранијег датума на који ће Предузеће бити обавезно да такве обавезе намири.

Доспећа финансијских обавеза

	У хиљадама динара 31. децембар 2009.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	341,839	173,152	100,132	9	-	615,132
Фиксна каматна стопа	1,629	334,889	537,081	219,849	-	1,093,448
Варијабилна каматна стопа	32	430,503	297,200	707,738	251,708	1,687,181
	<u>343,500</u>	<u>938,544</u>	<u>934,413</u>	<u>927,596</u>	<u>251,708</u>	<u>3,395,761</u>

	У хиљадама динара 31. децембар 2008.					
	Мање од месец дана	1-3 месеца	Од 3 месеца до једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Укупно
Некаматносна	779,456	77,830	-	-	-	857,286
Фиксна каматна стопа	56,288	525,742	341,837	274,700	-	1,198,567
Варијабилна каматна стопа	17,720	11,577	356,962	303,101	310,560	999,920
	<u>853,464</u>	<u>615,149</u>	<u>698,799</u>	<u>577,801</u>	<u>310,560</u>	<u>3,055,773</u>

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

**36. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА
(наставак)**

Фер вредност финансијских инструмената

Следећа табела представља садашњу вредност финансијских средстава и финансијских обавеза и њихову фер вредност на дан 31. децембра 2008. године и 31. децембра 2007. године.

	У хиљадама динара			
	31. децембар 2009.		31. децембар 2008.	
	Књиговодствена вредност	Фер вредност	Књиговодствена вредност	Фер вредност
Финансијска средства				
Дугорочни финансијски пласмани	59,328	44,353	64,299	53,849
Средства намењена продаји	-	-	937,898	1,199,047
Потраживања од купаца	694,968	694,968	872,948	872,948
Готовина и готовински еквиваленти	702,009	702,009	242,410	242,410
Краткорочни финансијски пласмани	5,736	5,736	737	737
	<u>1,462,041</u>	<u>1,447,066</u>	<u>2,118,292</u>	<u>2,368,991</u>
Финансијске обавезе				
Дугорочни кредити	1,149,078	1,038,621	679,018	568,561
Обавезе према добављачима	615,132	615,132	857,286	857,286
Текућа доспећа дугорочних кредита	125,985	166,899	55,661	96,575
Краткорочни кредити	1,306,196	1,306,196	1,128,340	1,128,340
	<u>3,196,391</u>	<u>3,126,848</u>	<u>2,720,305</u>	<u>2,650,762</u>

Претпоставке за процену тренутне фер вредности финансијских инструмената

Обзиром на чињеницу да не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у куповини и продаји финансијских средстава и обавеза, као и обзиром на чињеницу да не постоје доступне тржишне информације које би се могле користити за потребе обелодањивања фер вредности финансијских средстава и обавеза, коришћен је метод дисконтовања новчаних токова. При коришћењу ове методе вредновања, користе се каматне стопе за финансијске инструменте са сличним карактеристикама, са циљем да се добије релевантна процена тржишне вредности финансијских инструмената на дан биланса. Књиговодствена вредност краткорочних потраживања од купаца и обавеза према добављачима апроксимирана је по њиховој фер вредности због тога што доспевају за плаћање/наплату у релативно кратком периоду.

37. ОПЕРАТИВНИ ЛИЗИНГ

Преузете обавезе Предузећа по основу отказивих уговора о закупу пословних просторија су следеће:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Не дуже од једне године	28,676	20,047
Дуже од једне године али краће од пет година	114,703	80,189
Дуже од пет година	70,841	60,142
	<u>214,220</u>	<u>160,378</u>

Према уговору о закупу, закуп пословних просторија траје до 31. децембра 2016. године.

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2009. године

38. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеве за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примењени за прерачун девизних позиција биланса стања у динаре, за поједине главне валуте су били следећи:

	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
USD	66.7285	62.9000
EUR	95.8888	88.6010
GBP	107.2582	90.8635
CHF	64.4631	59.4040